

نبض اقتصاد

تجارت، ضامن منافع ملی کشورها

مجیدرضا حریری، رئیس اتاق بازرگانی ایران و چین با بیان این‌که سند راهبردی ایران کشور تا تبدیل شدن به قراردادی

اجرایی، دو سال زمان پیش رودارد، گفت: چین به عنوان قدرت بزرگ سیاسی و اقتصادی دنیا، سفرهای دوره‌ای و منطقه‌ای دارد طوری که اکنون با عربستان سعودی بیش از پنج برابر ایران در سال ۲۰٪ مروده اقتصادی داشته و در مقابل ایران نسبت به عربستان یک پنجم میزان مبادله کالا با چین داشته‌است.

وی بیان کرد: مگر در ۳۰ سال گذشته با چین کار نمی‌کردیم پس در ۲۵ سال آینده هم می‌توانیم با این کشور کار کنیم، آن دسته از میهن‌پرستانی‌که مخالف هستند پاسخ دهند ۳۰ سال گذشته که بدون هیچ برنامه‌ای با چین کار کرده‌ایم، بیشتر منافع ملی لحاظ شده یا ۲۵ سال آینده که برنامه‌ای برای آن ترسیم و توافق شده‌است.

رئیس اتاق بازرگانی ایران و چین عنوان کرد: به نظر می‌رسد با برنامه کار کردن بیشتر می‌تواند حافظ منافع ملی هر کشوری باشد تا بدون برنامه کار کرد؛ ما در ۳۰ سال گذشته بدون هیچ برنامه‌ای با چین کار کرده ایم و از حدود یک میلیارد دلار مبادله در سال به رکود ۵۲میلیارد دلار در سال دست یافته‌ایم، چرا آن موقع که همکاری بدون برنامه بود، کسی اعتراضی نمی‌کرد اما حالا که برنامه همکاری تعریف شده، شرایط سخت‌تر خواهد شد؟

وی درباره همکاری‌های ایران و چین در زمینه اقتصادی توضیح داد: در زمینه معدن، کشاورزی، نفت، گاز و پتروشیمی و حوزه‌های بالادستی و پایین دستی و حفاری و اکتشاف، ساخت زیرساخت‌های کشور مانند بندر، ریل و راه‌آهن، فرودگاه‌و... چه همکاری‌هایی می‌توان انجام داد.

رشد نیاز به سرمایه‌گذاری خارجی دارد

مسعود خوانساری، رئیس اتاق بازرگانی تهران درباره سند همکاری ۲۵ساله ایران و چین می‌گوید: صرف امضای یک

سند همکاری نه دلیلی برای خسارت‌بار بودن آن است و نه سودآور بودن، بلکه برای تحلیل شرایط نیاز به عقد قراردادهای اقتصادی خواهد بود.

وی با اشاره به لزوم جذب سرمایه‌گذار خارجی برای توسعه اقتصادی کشور گفت: هیچ کشوری توسعه پیدا نکرده‌است مگر با جذب سرمایه‌گذاری خارجی؛ یعنی اگر چین امروز چین شده قطعا در آغاز حرکتش به‌سوی توسعه، جذب سرمایه‌گذاری خارجی نقش مهم و اساسی داشته‌است (بیشترین سرمایه‌گذاری در چین توسط آمریکا انجام شد) این موضوع برای کره، چین، مالزی، اندونزی و شاید بتوانم بگویم تمامی کشورهایی که توسعه پیدا کردند صدق می‌کند و همگی در شروع با جذب سرمایه‌گذاری خارجی و ورود فناوری‌های روز به‌سوی توسعه حرکت کرده‌اند.

او ادامه داد: ما هم اگر قرار است توسعه‌پیداکنیم، نیازمند جذب سرمایه‌گذار خارجی هستیم. طبق گزارش‌های مرکز آمار، روزه‌روز شاهد گسترش فقر در کشور هستیم و شاید ۶ دهک جامعه زیرخط فقر هستند و در چنین شرایطی قطعاً نیاز به سرمایه‌گذاری خارجی داریم و باید استقبال کنیم. تعداد زیادی معدن داریم که نیازمند سرمایه‌گذاری خارجی است. در صنعت نفت، گاز، فولاد و... هم شرایط به همین شکل است و امکان جذب سرمایه‌گذار خارجی وجود دارد. در صنعت گردشگری بیش از ۳۰ هزار جاذبه گردشگری داریم اما تعداد بسیار اندکی گردشگر را در سال پذیرا هستیم. درحال حاضر هم یکی از معبودکشورهایی در جهان که سرمایه‌گذاری‌های کلان انجام می‌دهد، چین است. به طور خاص در میان کشورهای محدود سرمایه‌گذار هم تنها چین حاضربه همکاری با ایران‌است. رئیس‌اتاق بازرگانی تهران با اشاره به ویژگی‌های فعلی اقتصاد چین، تشریح کرد: چین دومین اقتصاد بزرگ جهان است و خیز بلندی برای تصاحب جایگاه اول برداشته‌است.

پایدار نفت خام به چین، مشارکت در ساخت و تجهیز مخازن ذخیره‌سازی نفت و افزایش صادرات پتروشیمی به چین اشاره شده‌است که با توجه به برنامه توسعه مجتمع‌های پتروشیمی در چابهار و قرار گرفتن این مجتمع‌ها بر کرانه اقیانوس هند، تولیدات پتروشیمی چابهار، سهمی جدی در تحقق این بند دارند./ ایسنا

موافقان و مخالفان چه می‌گویند؟

یکی از مهم‌ترین ابعاد این سند، بعد اقتصادی آن و گسترش روابط دو کشور در حوزه‌های مختلف تجاری، اقتصادی و بازرگانی است، زیرا دو کشور بر این موضوع تأکید دارند که ظرفیت‌های بالقوه موجود برای همکاری‌های اقتصادی فی‌مابین فراتر از وضعیت کنونی است و در این چارچوب در سند مذکور همکاری‌های دو کشور در حوزه‌های نفت، صنعت و معدن و حوزه‌های مرتبط با انرژی (نیرو، انرژی‌های تجدیدپذیر و...) مورد تأکید قرارگرفته است. بر اساس سند مذکور چین واردکننده ثابت نفت از ایران خواهد بود، گرچه در حال حاضر نیز به‌رغم تحریم‌ها و فشارهای آمریکا، پکن همچنان به خرید نفت ایران ادامه می‌دهد. ارتقای همکاری‌های بانکی، مالی و بیمه‌ای و گشایش شعبات بانک‌های ایران و تأسیس بانک مشترک ایران و چین به‌ویژه ایجاد پیام‌رسان ملی میان دو کشور،کمک به ساخت خط آهن در نقاط مختلف کشور، افزایش صادرات فرآورده‌های نفتی به چین، کمک و سرمایه‌گذاری در حوزه زیرساخت‌های انرژی فسیلی، سرمایه‌گذاری در تقویت کریدورهای راهبردی که از ایران می‌گذرند، سرمایه‌گذاری برای توسعه تولید و صادرات انرژی از ایران به کشورهای منطقه، مشارکت در توسعه سواحل مکران، سرمایه‌گذاری برای تولید انرژی‌های پاک در مناطق کویری ایران و...ازجمله بخش‌های مهم سند است. برخی کارشناسان مسائل شرق آسیا در ایران معتقدند که تهران باید خیلی قبل‌تر از این‌ها سند همکاری‌ها راهبردی با چین را به امضا می‌رساند و اجرایی می‌کرد و مهم‌ترین دلیل آن را وزن بسیار بالا و غیرقابل انکار چین درصحنه تحولات جهانی می‌دانند. آنها می‌گویند طی سال‌های اخیر وزن و جایگاه چین در مناسبات جهانی به‌قدری افزایش پیدا کرده که بسیاری از کشورهای جهانی به‌مراتب جدی‌تر و خیلی قبل‌تر از ایران مناسبات راهبردی خود را با چین تعریف کرده‌اند. این کارشناسان بر این موضوع تأکید دارند که لزوماً تصویب و اجرایی شدن این سند توسط این کشورها به معنی وابستگی آنها به چین نیست و تعداد قابل‌توجهی از این کشورها در تقابل با ایالات متحده آمریکا قرار ندارند و حتی تعدادی از این کشورها دوست و متحد جدی واشنگتن تلقی می‌شوند اما نقش و نفوذ جدی چین در حوزه اقتصادی و تجاری جهانی به‌قدری پررنگ است که این کشورها برای کسب منافع حداکثری یا اقدام به امضای سند همکاری‌های راهبردی با چین کرده‌اند یا مناسبات تجاری خود را در ابعاد بسیار کلان با پکن توسعه داده‌اند. به‌گونه‌ای که سطح روابط فعلی ایران و چین با هیچ‌کدام از این کشورها قابل قیاس نیست و ایران در این مساله عقب‌تر از دیگر بازیگران جهان حرکت کرده است البته دراین بین برخی مسائل مانند تحریم و سیاست فشار حداکثری آمریکا هم سبب شد که ایران نتواند تمرکز بیشتری روی اجرا و پیگیری این سند داشته باشد.

طی ماه‌های اخیر برخی منتقدان این سند ادعا می‌کنند در صورت اجرایی شدن سند همکاری‌های راهبردی ۲۵ساله تهران و پکن، ایران به مستعمره چین تبدیل خواهد شد درحالی‌که به نظر می‌رسد این مساله از همان همه‌ها سیاسی و رسانه‌های غربی نشأت می‌گیرد، چراکه این سند به‌هیچ‌وجه منافع‌ی برای این کشورها در پی ندارد و از دیگر سو امضا و اجرایی شدن این سند به تقویت و افزایش مناسبات ایران و چین کمک می‌کند و هم‌وزن هرکدام از طرفین به‌خصوص ایران را درصحنه‌های جهانی افزایش می‌دهد. از سوی دیگر باید توجه داشت این سند یک نقشه راه است که بعد از امضای سند، مقامات دو کشور در بخش‌های مختلف باید در مورد جزئیات و راهکارهای اجرایی شدن مفاد آن در راستای تأمین منافع به بحث و رایزنی بپردازند، بنابراین برخی اخبار منتشرشده مبنی بر واگذاری برخی جزایر از جمله کیش از سوی ایران به چین از اساس بی‌اعتبار است.

ایران در مدت اخیر بارها اعلام کرده علاقه‌مند است که چنین سندهای راهبری را با دیگر کشورهای شریک خود در صورت آمادگی طرف‌های مقابل به امضا برساند، چراکه امضای این‌گونه سندها در صورت در نظر گرفتن منافع دو کشور می‌تواند در گسترش همکاری‌ها بین کشورها مؤثر باشد و روابط کشورها را از حالت روزمرگی خارج کند.

چرا چین؟

چین ۱۷درصد اقتصاد جهانی را در اختیار دارد و پس از آمریکا در رتبه دوم قرارگرفته است. استراتژی چشم‌بادامی‌ها این است که بتوانند اقتصاد اول جهان شوند و سیاست آمریکا در زمان ترامپ برای مقابله با چین هم نتوانست این کشور را از این موضوع منحرف کند. ایران نیز به‌دنبال توسعه کشور است که تا حدی تحریم‌ها مانع این کار شد. پس از برجام قرار بود شرکای تجاری ایران افزایش یابد و حجم تجارت با کشورهای غربی رشد داشته باشد اما در سال ۹۷ آمریکا با خروج از برجام دوباره تحریم‌ها علیه ایران را بازگرداند و دلیلی شد تا کشورهای که پس از برجام سرمایه‌گذاری کرده بودند، ایران را ترک کنند. شرکت‌های فرانسوی اولین شرکت‌هایی بودند که ایران ترک کردند و این در حالی بود که قراردادهای ایران با فرانسه پس از برجام بیشتر از کشورهای دیگر اروپایی بود. حالا این پرسش پیش می‌آید که چرا چین به‌عنوان شریک راهبردی ایران انتخاب شده‌است؟ ایران به‌عنوان یک کشور دارای منابع به‌نوعی مکمل اقتصاد چین است. به بیان صحت‌گرا ایران صادرکننده نفت خام است و چین خریدار آن. ایران صادرکننده فولاد و آهن است و چین واردکننده آن. ایران متقاضی فناوری و همچنین برخی کالاهای آماده است و چین صادرکننده آن. ایران به تجهیزات و فناوری خاص در حوزه نفت و گاز نیازمند است و چین صادرکننده آن. ایران به سرمایه‌گذاری خارجی نیاز دارد و کشوری مانند چین که دومین اقتصاد جهان است این امکان را در اختیار دارد. برخلاف آنچه گفته می‌شود روسیه شرایط بهتری نسبت به چین برای همکاری دارد باید توجه داشت در بخش تجارت ایران و روسیه به‌نوعی رقیب یکدیگر محسوب می‌شوند و هر دو در بخش صادرات نفت و واردات برخی کالاها ریز یک چتر قرار دارند. درنتیجه سند همکاری در حوزه‌های نفت، گاز و پتروشیمی نمی‌تواند مفید واقع شود. ایران یکی از تولیدکننده و صادرکنندگان بزرگ در بخش شلیات، کشاورزی و انرژی محسوب می‌شود. چین به‌عنوان یک کشور مصرف‌کننده بزرگ در این بخش حدود ۲/۲تریلیون دلار واردات دارد که ایران در این زمینه می‌تواند حدود ۷۰۰ میلیارد دلار درآمد داشته باشد و در این بخش نقش آفرینی کند.

قدرت اقتصادی جهان را فراهم کرده، برای سواحل مکران و به‌خصوص چابهار از اهمیت مضاعفی برخوردار بوده و در پندهایی از این سند به‌طور مستقیم به چابهار و سواحل مکران اشاره شده‌است. گو این‌که چابهار محل تلاقی دو اقتصاد ایران و چین است. وی افزود: در محور دیگر برنامه راهبردی همکاری ایران و چین به عرضه

تلاقی منافع مشترک ایران و چین در چابهار

عبدالرحیم کردی، مدیرعامل منطقه آزاد چابهار گفت: برنامه همکاری جامع فی‌مابین ایران و چین فراتر از یک قرارداد، توافق‌نامه یا تفاهم‌نامه، به‌عنوان یک سند راهبردی میان دو کشور مطرح است که در حوزه بین المللی یک پتانسیل بزرگ اقتصادی به‌شمار می‌رود. اما این سند راهبردی که زمینه توسعه همکاری ایران با دومین

توسعه سواحل مکران، تازنریت و ریل بخشی از مفاد قرارداد ایران و چین است

سند همکاری ۲۵ساله ایران و چین چه تأثیراتی بر اقتصاد کشور می‌گذارد؟

تهران – پکن در مسیر رشد اقتصادی

۷ فروردین ۱۴۰۰ سند همکاری ۲۵ ساله ایران و چین به امضای وزرای خارجه ایران و چین رسید. بازتاب این خبر در روزهای نوروزی

بسیار گسترده بود به طوری که هنوز مفاد آن منتشر نشده، موافقان و مخالفان زیادی دارد. ایران و چین شرکای تجاری دیرینه هستند. از ۵۰ سال پیش تاکنون هر سال حجم تجارت ایران و چین افزایش داشته است. به طوری که در سال ۲۰۱۴ حجم تجارت دو کشور از ۵۰میلیارد دلار فراتر رفت. حالا ایران و چین یک سند راهبردی ۲۵ ساله تعریف کردند تا دو کشور نیازمندی‌های خود را در حوزه سرمایه‌گذاری و تأمین انرژی پایدار رفع کنند. تا پیش از انقلاب اسلامی ایران و آمریکا مراودات تجاری زیادی داشتند. به طوری که نفت ایران راهی آمریکا می‌شد و تسلیحات نظامی به ایران می‌رسید. اقدامی که به تلاژی شاهد هستیم آمریکا با عربستان سعودی انجام می‌دهد و قرارداد تسلیحاتی، نظامی و تجاری زیادی منعقد شده است. از قرارداد ۱۱۰میلیارد دلاری تسلیحاتی تا قراردادهای تجاری که میان دو کشور منعقد شده است. آنچه در ادامه می‌خوانید گزارش از قرارداد راهبردی و بلندمدت ایران و چین است.

محمدحسین علی‌اکبری

اقتصاد

مرور مسیر سند راهبردی ایران و چین

سوم بهمن ۹۴ شی چین پینگ، رئیس‌جمهور چین به تهران آمد و روابط دو کشور ایران و چین از تجارت متقابل به مشارکت جامع راهبردی تغییر کرد. پیشنهاد ایران ایجاد روابط بلندمدت ۲۵ساله بود که مورد توافق چین بود. در اسفند همان سال وزارت خارجه با وزارتخانه‌ها و نهادهای مختلف کشور پیشنهادهای تدوین پیش نویس و اولویت‌ها را دریافت کرد. پس از جمع‌آوری پیشنهادها دوم اسفند محمدجواد طریف وزیر خارجه، فرهاد دژپسند وزیر امور اقتصادی و دارایی، عبدالناصر همتی رئیس‌کل بانک مرکزی به همراه علی لاریجانی رئیس‌وقت مجلس شورای اسلامی راهی چین شدند و در این سفر پیش‌نویس سند ۲۵ساله

برنامه همکاری جامع ایران و چین

طرفین ضمن ارتقای تبادلات، رایزنی و همکاری‌های نزدیک خود در موضوعات مورد نظر و در نهادهای منطقه‌ای و بین‌المللی را افزایش می‌دهند.

طرفین زیرساخت‌های دفاعی، مقابله با تروریسم و همکاری در عرصه‌های مختلف دفاعی را تقویت خواهند کرد.

با توجه به اتفاق‌نظر دو کشور بر این‌که ظرفیت‌های بالقوه برای همکاری‌ها فراتر از وضعیت کنونی است، ایران و چین همکاری‌های اقتصادی خود را به‌ویژه در پیوند دادن ایران به زنجیره ارزش محور از طریق تکمیل زنجیره‌های مکمل فرآوری داخلی و تولید مشترک به منظور تأمین بازارهای داخلی دو کشور و کشورهای ثالث و در نهایت بهره‌برداری از ظرفیت‌های ایران ازجمله نیروی کار جوان و ماهر تأکید می‌کنند.

همکاری در حوزه‌های نفت، صنعت و معدن و حوزه‌های مرتبط با انرژی (نیرو، انرژی‌های تجدیدپذیر و...) مبتنی بر غدغه‌های توسعه ملی پایدار و زیست‌محیطی در سند مورد تأکید قرار دارند. با هدف بهره‌برداری از مزایای ژئوپلیتیکی و ژئواکونومیک، بر مشارکت موثر ایران در ابتکار کمربند راه شرق چین تأکید شد. همکاری در زمینه‌های زیرساختی، ارتباطی (ریلی، جاده‌ای، بندری و هوایی)، مخابراتی، علمی، فناوری، آموزشی و سلامت مورد تأکید قرار گرفت.

قراردادهای جهانی

چین تقریباً با همه کشورها قرارداد تجاری دارد. البته این قراردادها تنها به نفع طرف‌های مقابل چین نیست بلکه این کشور هم از قراردادهای تجاری خود نفع خواهد برد. اولین شریک تجاری چین، آمریکا است. با این‌که ترامپ، رئیس‌جمهور سابق آمریکا خواستار کنار زدن چین در اقتصاد جهانی بود و وعده‌هایی مبنی بر کاهش روابط تجاری با این کشور می‌داد اما اقتصاد چین در زمان شیوع ویروس کرونا رشد داشت درحالی‌که بیشتر کشورهای جهان رشد منفی را تجربه کردند. پس از آمریکا اتحادیه اروپا با چین قرارداد تجاری دارد. چین با کشورهایی مانند آلمان، فرانسه، اسپانیا و